

УДК 635.652.654:631.558.3

ТЕНДЕНЦІЯ ЗРОСТАННЯ ОБСЯГІВ ВИРОЩУВАННЯ ТА ПОШИРЕННЯ КВАСОЛІ ЗВИЧАЙНОЇ

Овчарук О.В., д-р. с.-г. наук, доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: ovcharuk.oleh@gmail.com

В умовах потепління клімату в Україні та світі за останні десятиліття, значною мірою постає глобальна продовольча проблема, в розв'язанні якої визначне місце надається зернобобовим культурам, в тому числі квасолі.

Важливим завданням агропромислового комплексу є забезпечення збалансованого харчування людей білковими продуктами рослинного походження. Одним із шляхів вирішення є збільшення валових зборів зернобобових культур, серед яких вагоме місце займає квасоля.

Розширення посівних площ і підвищення її врожайності має винятково важливе значення для Західного Лісостепу. В Україні виробництво квасолі поступово збільшується. Так, за даними Українського клубу аграрного бізнесу (УКАБ) з 2005 року до 2015 року посівні площі квасолі зросли від 26,7 тис. га до 35,0 тис. га, найбільша частка яких зосереджена в приватному секторі на присадибних ділянках.

Найбільші посівні площі квасолі зосереджені в Івано-Франківській, Тернопільській, Вінницькій, Хмельницькій, Закарпатській, Черкаській та Чернігівській областях, в меншій мірі в Дніпропетровській, Херсонській, Кіровоградській та Київській областях, тощо.

Вирощування і споживання квасолі в Україні набуває широкого розповсюдження. Для ефективного використання біологічного потенціалу сортів квасолі і ґрунтово-кліматичних умов Лісостепу важливе значення має розробка та впровадження у виробництво нової адаптивної сортової технології вирощування. Тому, лише всебічне вивчення агробіологічних особливостей квасолі та залежність від умов вирощування забезпечить досягнення високих показників продуктивності, збільшення виробництва зерна.

Виробництво зерна квасолі та переробка його на консервовану продукцію є перспективним напрямом, оскільки зона Лісостепу має сприятливі природно-кліматичні умови для цього, а також достатній потенціал для виготовлення високоякісної продукції.

Також, відомо, що світовий ринок зернобобових культур, що містять білок динамічно розвивається. Лідуюче місце займає квасоля, яка вирощується на площі біля 20 млн. га з валовим збором 9 млн. т зерна. Основними постачальниками є Єфіопія, Китай, Аргентина, Канада та США.

Поруч з цим, вирощена в Україні квасоля користується попитом на міжнародному ринку, що призводить до значної частки експорту (90-95%). Серед споживачів квасолі, вирощеної в нашій державі є Болгарія, Іспанія, Румунія, Німеччина та в меншій мірі Білорусь та Росія. Така ситуація дає

поштовх для збільшення посівних площ під цією культурою та поширення в інших регіонах.

Зернова квасоля і продукти її переробки – вагоме джерело постачання мінеральних елементів в організм людини. Найбільше в золі зрілого насіння квасолі міститься калію і фосфору (майже три чверті всього складу золи), потім слідує магній, кальцій і сірка. Так, вміст мінеральних речовин (у мг/100 г) в зерновій квасолі обраних сортів складає: калію від 1056 до 1100, фосфору 530-540, кальцію 333-475, магнію 21,0-23; (у мкг/100 г) заліза від 6120 до 6430, марганцю від 1359 до 1410 та міді від 470 до 500.

Вітамінний склад зернової квасолі складається переважно з водорозчинних вітамінів (В₁, В₂, В₃, В₆, РР), які не накопичуються в організмі і вимагають рівномірного надходження з продуктами харчування та з жиророзчинного вітаміну Е, який не виводиться з організму і може накопичуватися в ньому. Так, в досліджуваних сортах зернової квасолі міститься тіаміну (В₁) від 0,34 до 0,43, рибофлавіну (В₂) 0,16-0,39, ніацину (РР) 2,26-2,57 та токоферолу (Е)-1,92-3,90.

Тому, для збільшення посівних площ квасолі в Україні необхідно проводити впровадження у виробництво нових сортів та адаптованих сортових технологій з врахуванням ґрунтово-кліматичних особливостей регіону.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Голохоринська М.Г. Створення нових сортів квасолі та їх впровадження у виробництво / М.Г. Голохоринська, О.В. Овчарук, С.Й. Величко, М.А. Вихристюк // Міжвід. темат. наук. зб. інституту рослинництва ім. Юр'єва УААН. – № 90. – Харків, 2005. – С. 149-152.
2. Kozina, T., Ovcharuk, O., Trach, I., Levytska, V., Ovcharuk, O., Hutsol, T., Mudryk, K., Jewiarz, M., Wróbel, M., Dziedzic, K. Spread Mustard and Prospects for Biofuels. Renewable Energy Sources. Engineering, Technology, Innovation: ICORES 2017, 2018. 791-799. DOI 10.1007/978-3-319-72371-6_77.
3. Овчарук О.В. Агроекологічні особливості вирощування сої /О.В. Овчарук, В.Я. Хоміна, С.М. Каленська/ Інноваційні технології в рослинництві: матеріали наукової інтернет-конференції [Кам'янець-Подільський], 15 травня 2018 р. – Кам'янець-Подільський: ПДАТУ-МНАУ, 2018. С. 134-136.
4. Овчарук О. В. Перспективи вирощування квасолі в Україні // О.В. Овчарук, О.В. Овчарук/ Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні агротехнології: тенденції та інновації». 17-18 листопада 2015 р. - Вінниця, 2015. - С. 282-284.
6. .Стаканов Ф.С. Фасоль. /Ф.С. Стаканов – Кишинев: Штиинца, 1986. – С. 168.
5. Ovcharuk O., Hutsol T., Mykhailova L., Semenushena N., Dziedzic B. Influence of sowing methods and seeding norms on crop production and Bean harvest. In book: Scientific achievements in agricultural engineering, agronomy and veterinary medicine. Krakow Poland, 2017. P. 218-247. ISBN 978-83-65180-19-3.